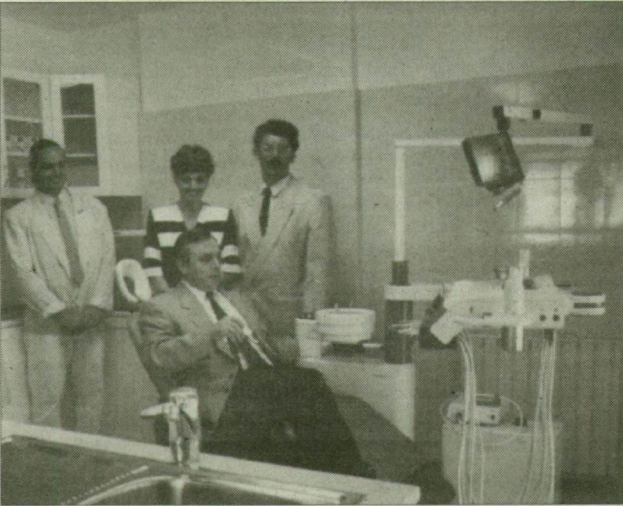

Fogászati centrum - luxus kivitelben

A tegnapi ünnepélyes megnyitóra a Magyar utca 134.-be meghívtak mindössze annyit mondtak: ez már Európa. S ezt hangsúlyozta a megnyitásra felkért *dr. Farkas László* államtitkár, régiókné köztársasági megbízottja is. A családi-baráti vállalkozásból született fogászati centrumhoz hasonló a Lajtán túl láthat az ember. A Dental-Stúdió Fogászati Kft. megalapításának gondolata Miskolcon fogant, amikor a szőregi *Szűcs Lajos* és felesége megismerkedett a *Soós házaspárral*. Előbbi családban a férj fogtechnikus, a feleség fogorvos, utóbbiak mindketten fogszakorvosok. Tavaly decemberben tervezték el, hogy a szőregi családi ház földszintjén

Államtitkár a fogorvosi székben – csak próbaképpen... (Fotó: Somogyi Károlyné)

■ Legutóbb Strasbourgban változatlanul a jugoszláv téma szerepelt a közgyűlés napirendjén – mondta *dr. Bratinka József*. – Emellett három ország – Litvánia, Észtország és Szlovénia – felvételi kérését tárgyaltuk. Észtországnak magam voltam az előterjesztője. Ami a délvidéki helyzetet illeti: igen hosszú vita után az a vélemény alakult ki a többségben, hogy el kell választani a történelmi nemzeti kisebbségek helyzetét azoktól, akik viszonylag rövid idő óta és a megszállással kapcsolatos történelmi tények miatt kerültek bizonyos területekre. Az egész észt vitának ez volt a lényege, és nyilvánvalóan a továbbiakban a lett és litván összefüggéseket is meghatározza. Nyugat-Európa, amely hajlamos dolgaink leegyszerűsítésére, most döbben rá, hogy a kisebbségi kérdésnek több vetülete van. Észtország példáját hozhatom fel. Az elmúlt 40–45 év alatt az ottani állandó lakosághoz képest ötször annyi orosz fordult meg a balti államban... Ez önmagában is utal egy betelepítési, oroszosítási stratégiára. Az országban ma 1,5 millió ember él; az őslakos észtnek 900–1 000 000 főt számlálnak. S védekeznek. A jelzett kisebbség kialakulását úgy kell minősíteni, mint a szuverenitás hiányából fakadó, ellenőrizetlen bevándorlást. Ez volt a legfontosabb tanulsága ennek az ülésszaknak.

■ **Jugoszláviával kapcsolatban elfogadható-e a született határozat?**
– Többen úgy vélték (magam is osztozom e véleményben): a Vance–Owen-terv megvalósítási lehetősége gyakorlatilag kimerült. A nagy di-

rendeznek be fogászati centrumot, ami nem csak külsőségeiben üt el a nálunk megszokott fogászati rendelőktől. Különbözik abban is, hogy a páciens itt egy helyütt talál meg mindent: a rendelőt, ahol egy időben két beteget tudnak ellátni – lévén két fogorvosi szék –, a röntgent és a fogtechnikai labort. A két fogorvos és két technikus – a későbbiekben a létszám bővül – reggel 8-tól este 8 óráig fogadja a betegeket. S noha a 8 millió forintot beruházással épült fogászati centrum luxus kivitelű, az árak a magyar magánfogászati rendelők áraival megegyeznek.

K. K.

■ Jó hírrel kezdődik a Deák Gimnázium-beli ideai érettségi malórról szóló újabb híradás: ahogy várható volt, a Művelődési és Köznevelési Minisztérium elismeri annak a 35 francia, vagy spanyol nyelvből vizsgát tett diáknak az érettségi eredményét, akiknek a gimnáziumban tévedésből május 21-re, a hivatalosnál hat, illetve hét nappal korábban írták ki az írásbeli időpontját. A minisztérium döntését valószínűleg nem követi majd óvás, hiszen, értesülésünk szerint a 11 francia és 24 spanyol érettségiző közül egyetlen diák sem kapott elégtelent, a vizsgák pedig az iskolán belül – a rossz időponttól eltekintve – az előírásoknak megfelelő körülmények között zajlottak le.

Ami az ügy és sajtóvisszhangja után érdekes, az a kérdés: vajon minek lehet nevezni ezt az esetet. Hangzatosan *botránynak*, mert sebtében kellett újraírni és eljuttatni az új tételsorokat az ország összes érintett iskolájába? Vagy, megértően, *félreértésnek*, mert belátható (?), hogy nincs iskola, amely az érettségiztetés rohammunkájában teljes mértékig be tudná biztosítani magát a hasonló esetek elkerülésére? Vagy (még ennél is megértőbben), a lehető legrosszabbkor jött *malórnek*, mert már így is, a Deák Gimnázium igazgatói pályázata körül, a kelleténél több, nem oktatással kapcsolatos hírcske kering a városban?

Egy biztos: az előbb meg-

■ Maradnak a vizsgaeredmények Egy „kalóz-érettségi” története

Óvatosság

Egy gyengébb gimnázium most nagyobb gondban lehetne: ha a Deákban csak egy tanulónak nem sikerül ez a cifra francia vagy spanyol érettségi, óvhatott volna. Csak halkan: elméletileg ugyanígy óvhatna mindenki, aki nincs megelégedve az eredményével. Hogy mindennek megtűlésére mennyire nincs precedens, (ne is legyen több), mutatja, hogy a művelődési tárca kívárt. Szóbelileg és egy gesztussal

Ugyan érvényesnek hagyta jóvá az érettségit, hivatalos irat azonban még nem érkezett. Övni pedig ennek hiányában aligha lehet, nincs mit. Minthogy nem tudni, a hivatalos döntés mikor érkezik meg (információink szerint a tárca a köznevelési irodának nem akart telefonon tájékoztatást adni), taktikázni sem lehet, hiszen a felvételijét senki sem kockáztatja. Ügyes.

P. J.

tartott érettségi ügyében szóba sem kerülhet a visszaélés fogalma. Tudakozódásunk után az is kizárható, hogy az eset rosszhiszeműséget rejtene, vagyis az iskolára a történet ellenére sem lehet úgy tekinteni, mint zajló vagy várható botrány helyszínére. A botrányok idő előtti felbontása figyelmen kívül hagyható, az érettségi időpontokra vonatkozó közlemény félreértésének következménye. De, hogy a figyelmen kívül hagyások is mily változatosak lehetnek, íme az eset valószínű története: az említett közle-

mény pontos felsorolást és dátumokat ad a különböző tárgyak, s ezen belül a francia és spanyol írásbeli időpontjairól, leszögezve azokat a dátumokat, amelyek a borítékokon is szerepeltek; ugyanez a közlemény néhány sorral alább megállapítja, hogy a felsorolásban nem szereplő nyelvek érettségi vizsgáit május 21-én tartják; mivel a gimnázium érettségi-ügyekkel megbízott vezetője e később hozott kitélt olyanként értelmezte, amely a két tárgyra is vonatkozik, így május 20-án nekifog-

tak a francia és spanyol vizsgák megszervezéséhez; ekkor még lett volna egy mód a hiba elkerülésére: a gimnáziumban telefonon kértek megerősítést a város köznevelési irodájától arra, hogy a kiegészítés érvényben van-e; a válasz igenlő volt, mert a kiegészítés valóban érvényben van, de az, hogy a spanyol és francia vizsgákra nem vonatkozik, mint az iroda számára (és egyébként is) nyilvánvaló tény, nem került szóba. Vagyis mindjárt meg kell jegyezni: nem arról van szó, hogy az iskolában ne figyeltek volna fel a páncélszekrényből kivett érettségi tételek borítékán a 27.-i illetve 28.-i dátumra. Ha ez számít valamit. Innen mindenesetre már sínen volt a dolog. Az érettségik lementek, az iskolában ezután már senki nem foglalkozott az időpontokkal, amíg 24-én délután *Kirsch Attila* megbízott igazgatónak (aki, mint ilyen, felelőse az iskola érettségiztetésének), nap-tárát lapozva le nem esett a tantusz. Késve, de még idejében ahhoz, hogy három-négy nap múlva ne az egész ország francia és spanyol érettségizőit hívják vissza a padokba.

Rágondolni is rossz.

Panek Sándor

■ Göncz Árpád Szibériába készül A finnugor kapcsolat Interjú dr. Bratinka József országgyűlési képviselővel

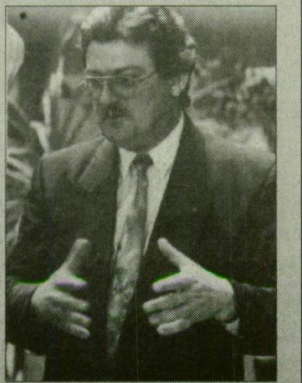
lemma Bosznia kapcsán így fogalmazódott meg: milyen ajánlást teszünk kormányainknak a fegyveres beavatkozás ügyében? Az ENSZ, illetve katonai szervezetei akadályozák-e meg a háború továbbterjedését? Vagy oldjuk fel az embargót, s hagyjuk a katonailag gyengébb muzulmán bosnyákokat felfegyverkezni önvédelmi címke alatt? A vagy-vagy típusú döntés helyett szomorú eredmény született. Az európai politikuskok többségére az óvatosság a jellemző, óvakodnak a radikális megfogalmazásoktól, így határozatunk támogatja az embargó feltételek nélküli további betartását. Azt is elhatároztuk, hogyha az ET bármelyik országa (avagy meghívott státussal rendelkező tagja) megsérti az embargót, azt a kizárás veszélye fenyegeti. Ettől függetlenül nem hivatalos értesüléseink vannak arról, hogy Görögország és Románia tovább folytatja embargó-sértő tevékenységét.

■ **Tudtommal Észtországból is járt. Újkeletű tapasztalatai igazolták-e az ET előtt elhangzott jelentést?**

– Az elmúlt hét első három napján három-, illetve kétoldalú tárgyalásokon vettem részt, ahol Észtország, mint az ET új tagja képviseltette magát. A miniszteriális szintű megbeszélések első fordulójában a három legnagyobb finnugor ország képviselői ültek asz-

– A volt Jugoszlávia válságát nem lehet pusztán belügynek tekinteni, az komoly veszélyforrás a térség és egész Európa biztonsága számára – jelentette ki Bratinka József országgyűlési képviselő, az Európai Közöségi Ügyek Bizottságának tagja szerdán Strasbourgban. A magyar képviselő részt vett a tízenketek Európai Parlamentjének fontos politikai csoportja, az Európai Néppárt vitájában, amelyet a boszniai válságról, a nemzetközi közösség feladatairól tartottak.

Bratinka József utalt a Vajdaság magyar nemzetiségű lakosságának súlyos aggodalmaira, az „etnikai átrendezés” veszélyeire, arra, hogy az elmúlt hónapokban számos vajdasági magyar kényszerült szülőföldjének elhagyására. A két volt autonóm tartomány, a Vajdaság és Koszovó lakossága joggal tart attól, hogy az autonómia megszüntetésével megváltozik helyzetük, s a bosz-

niai konfliktus hatására ezekben a körzetekben is súlyos etnikai válság jelentkezhethet – hangoztatta. A magyar képviselő találkozt az Európai Parlament úgynevezett magyar bizottságának tagjaival és elnökével, Habsburg Ottóval is. A bizottság június elején Budapesten tart ülést és együttes tanácskozást az Országgyűlés Európai Közöségi Ügyek Bizottságával. Alábbi interjúnk a képviselővel még elutazása előtt készült.

talhoz. A nyilvánvaló nyelvrokonság bűvköréből próbálunk kijutni, s gazdasági alapokra helyezni kapcsolatainkat. Strasbourgban az első utam Helsinkibe vezetett, ahol a vendéglátók, valamint Észtország és Magyarország képviselői megpróbálták újkeletű kapcsolataink alapjait lerakni.

Innen vezetett az utunk Tallinnba, ahol vendéglátóink konferenciát szerveztek „Magyarország és Észtország a rendszerváltás után” címmel. A három szekcióban elhangzó előadások a politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok terén jelentettek előrelépést. Következtetésként elmondhatom,

hogy az észt-magyar viszonyban mi vagyunk a „nagy testvér” – vendéglátóink szemünkre is vetették: keveset foglalkozunk velük...

■ **Szeged milyen szerepet vállalhat az alakulóban lévő finnugor kapcsolatrendszerben?**

– Mindenhol szegedi képviselőként mutatkoztam be. Az itteni finnugor tanszék munkáját jól ismerik, erre alapozhatunk. Gazdasági vonatkozása az utamnak, hogy nagy névjegygyűjteménnyel tértem vissza, ugyanis az észték fokozott érdeklődéssel és kivételes ragaszkodással keresik a magyar kapcsolatot. Küldöttségünkben részt vett a helsinki nagykövet, az ottani kereskedelmi kirendeltség vezetője, a NGKM illetékes osztályvezetője, a külkereskedelmi bank szakreferense, akik a konferencia gazdasági előadásait tartották.

■ **Hogyan fogadták az észt „az észt referenst”?**

– A balti országban mindenki ismeri a nevemet. Az ET-felvételt megelőző időben a bizonytalanságok közepette számítottak mindenkit meggyőző jelentésemre. Mint magyar országgyűlési képviselőt, amerre Észtországban jártam, mindenhol szimpátia és elismerés kísért. Találkozhattam az észt parlamentben helyet foglaló képviselőtársaimmal; a külügyminiszter, a miniszterelnök, s maga a köztársasági el-

nök is pohárköszöntőben emelte ki közreműködésemet. A „finnugor kapcsolatra” visszatérve, mind Helsinkiben, mind Tallinnban adatokat kaptunk arról, hogy legközelebbi rokonaink, a manysik és hantik (vogulok és osztjakok) mai helyzete a múlt század végi indiánokéhoz hasonlítható. Az olajmezők felfedezésével kiszorolnak területeikről, iskolázottságuk alacsony szintű, életfenntartási lehetőségeiket elvesztették. Közös abban reménykedünk, hogy Göncz Árpád várható szibériai látogatása után (amikor is végigjárja ezen kis népek lakóhelyeit), a tapasztalatok alapján a három nagy finnugor ország közös javaslatot tehet az Európa Tanács asztalára: objektív szakértőket kérünk, akiknek az lesz a feladata, hogy emberjogi alapon derítsék ki, mi történt a kis finnugor népekkel, Európa miként segíthet rajtuk.

■ **Befejezésül: első kézből mivel jellemezhető az észt-országi kisember élete?**

– Észtország átugrotta például a telefonszinórt... A finnek segítségével olyan rádiótelefon-rendszert fejlesztettek ki, hogy a lányok retiküljéből kiáll a rádiótelefon-antenna... Olyan mélyről indultak, hogy a gazdasági átalakítás nem jelent a magyarországihoz mérhető visszaesést; az elmaradott infrastruktúra miatt a legfejlettebbet vásárolhatják Északról, s ne feledjük, hogy nem örökölték adósságot: Minden észt embert foglalkoztat az orosz-észt kapcsolat. A lakosság egyharmadát kitevő oroszok egy része észtül tanul, ami a szemléletváltás jele.

Pataki Sándor